

TEZĂ DE ABILITARE

LE RÉCIT DE FILIATION DANS LES LITTÉRATURES FRANÇAISE ET FRANCOPHONE DES DERNIÈRES DÉCENNIES

CANDIDAT : Conf. univ. dr. JIȘA Simona-Alina
Facultatea de Litere, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca

Rezumat în română

Teza de abilitare intitulată *Le récit de filiation dans les littératures française et francophone des dernières décennies* își are originea în subiectul tezei mele de doctorat susținută în 2005, *Quête baroque chez Dominique Fernandez et Jean Rouaud*. Cei doi scriitori m-au introdus în domeniul scriiturilor eului de unde derivă conceptul-cheie de „filiation”. Corpusul francofon pe care îl am în vedere în această lucrare se limitează la literatura franceză propriu-zisă (din Franța) și, în mai mică măsură, la alte literaturi : canadiană, africană, română sau belgiană. L-am stabilit în funcție de cursurile pe care le țin actualmente, reprezentând și domeniile în care doresc să îmi continuu cercetarea științifică.

Această lucrare e construită în funcție de elementele constitutive ale unui *récit de filiation*, având ca scop aprofundarea acestei noțiuni complexe, vehiculată de critica literară franceză de la sfârșitul secolului XX. Rezultatele concrete ale cercetărilor mele anterioare sunt comentate de-a lungul acestei teze pentru a exemplifica ampla analiză pe care o implică acest termen literar, menționând și impactul lor la nivel național și internațional.

În prima parte a tezei prezint *parcursul meu profesional* (studii de licență de franceză, master de literaturi francofone, formări și competențe) care mi-au format și perfecționat cariera didactică. Continuu cu cursurile pe care le-am ținut în cariera mea universitară și cu cele ale căror titulară sunt acum.

În continuare prezint cum a apărut termenul de *récit de filiation* în critica literară franceză a anilor '90, menționând studiile esențiale (mai ales cele semnate de Dominique Viart, Laurent Demanze) și modalitatea personală în care am abordat această cercetare. Acest demers îmi permite, după ce fac o incursiune în istoria literară a scriiturilor eului, să disting diferitele genuri literare care sunt implicate și să precizez, în paralel, contribuțiile mele publicistice, pentru a nuanța diverse aspecte formale. Propun apoi o *definiție* a conceptului de „récit de filiation”, îi descriu trăsăturile caracteristice și stabilesc punctele comune și divergente cu alte genuri literare conexe.

Explicitez apoi *topoi* care se regăsesc în cazul acestui concept : familia, secretul, moștenirea și alte particularități de ordin formal. Continuu prin ordonarea analizelor mele după o structură de bază, arborescentă, vizând raportul copii-părinți. Mai multe tipuri de filiație sunt analizate sprijinindu-se pe cercetările mele anterioare, mergând de la filiația *directă*, apropiată (maternă și paternă) spre o filiație de *proximitate* (de grad secund – bunicii) sau mai în depărtată (mătuși și unchi). Închei analizele cu o filiație culturală (spirituală, literară, artistică) unde legăturile biologice nu mai sunt obligatorii, deplasând profilul ontologic cerut de tematică spre exigența estetică.

Teza relevă faptul că acest „récit de filiation” se dezvoltă din literatura autobiografică, dar și că tratarea lui aparține mai multor domenii : psihologie, sociologie, istorie, filosofie etc. Mi se pare interesant să se țină cont de faptul că metodele de analiză ale fiecăruia din aceste domenii pot aduce, în critica literară, noi piste interpretative, ceea ce exemplific sprijinindu-mă pe cercetările și publicațiile personale. Menționez de asemenea, alte domenii care s-au interesat de acest „récit de filiation”, cum ar fi literatura feministă sau cea care abordează tema migrației.

Partea finală a tezei mele enumeră și comentează principalele puncte de *dezvoltare a carierei mele didactice și de cercetare* la nivel de publicații pe termen scurt sau lung, ca autor, co-autor sau coordonator de volum, la nivel de organizare de manifestări științifice și a altor proiecte în echipă. Stabilesc și un plan de reperare a studenților cu potențial de cercetători și de pregătire a concursului lor de admitere la doctorat, de îndrumare a doctoranzilor români și străini în formarea lor continuă. Menționez și modalități pentru a întări vizibilitatea tezelor de doctorat, pentru a dinamiza Centrul de studiere a romanului francez actual al cărei directoare sunt, mai ales prin parteneriatele universitare deja existente. Mă refer și la contribuțiile pe care pot să le aduc Școlii doctorale de la Facultatea de Litere.

Rezumând : sunt autoarea a șase cărți (teza de doctorat a cărei publicare a fost precedată de publicarea a două monografii dedicate celor doi autori din teză, două culegeri de articole și o monografie), 16 volume sau dosare tematice în reviste coordonate singură sau în echipă, 23 de studii și articole publicate în străinătate, 60 de studii și articole publicate în România, 5 comunicări susținute în străinătate, 43 de comunicări susținute în România, mai multe cursuri universitare ținute (ajutate de două cursuri didactice publicate), 11 colocvii organizate în echipă, 11 work-shopuri organizate, organizatoarea unei Școli de vară, membră în două granturi de cercetare CNCSIS. Am fost citată de 24 de ori și există 10 recenzii la volumele mele de autor sau coordonate.

Conceptul de *récit de filiation* nu a fost subiectul vreunei cărți de teorie literară până în prezent. Criticii literari l-au analizat în articole și studii pentru a-l aplica imediat unor texte literare concrete. Acest termen literar nu beneficiază până în acest moment de un studiu amplu și nuanțat care să ofere o definiție, să pună în lumină particularitățile sale cele mai importante care îl fac un sub-gen important în peisajul literar contemporan. Tocmai aici rezidă, în ultimă instanță, originalitatea tezei

mele de abilitare : examinarea acestui concept în strânsă legătură cu aspecte pe care cercetarea mea personală le-a identificat deja, cu scopul pregătirii materialului pentru o carte viitoare, care să consacre studiile mele anterioare și ulterioare și să servească cercetătorilor tineri sau experimentați.